

Inspektion af Arresthuset i Rønne den 13. september 2012

ENDELIG

Dok.nr. 12/03479-18/PLS

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Bygningsmæssige forhold mv.....	4
2.1. Ændringer siden sidst	4
2.2. Projekter og planer.....	4
2.3. Den generelle vedligeholdelsesstandard	5
2.4. Ombygningen i 2001	5
2.5. Besøgslokalet	5
2.6. Observationscelle	6
2.7. Gårdtursareal	7
3. Beskæftigelse.....	8
3.1. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Rønne	8
3.2. Undervisning	8
3.3. Behandling	9
4. Samtale med talsmanden	10
4.1. Talsmandsordningen	10
4.2. Aflønning.....	10
4.3. Køleskabe	11
5. Rapportmateriale.....	11
Opfølgning	12
Underretning	12

1. Indledning

Som led i Folketingets Ombudsmands almindelige inspektionsvirksomhed, jf. § 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand, foretog Folketingets Ombudsmand den 13. september 2012 inspektion af Arresthuset i Rønne.

Ombudsmanden har en gang tidligere – den 21. august 2000 – foretaget inspektion af Arresthuset i Rønne. Den endelige rapport om denne inspektion blev udsendt den 23. januar 2001 og er fulgt op i opfølgingsrapporter af 6. juli og 7. september 2001. Rapporterne kan findes på www.ombudsmanden.dk.

Inspektionen den 13. september 2012 bestod af en rundgang i arresthuset og samtaler med ledelsen og talsmanden i arresthuset. I såvel den indledende som den afsluttende samtale med ledelsen deltog arrestforvareren (fg.) samt arrestinspektøren og vicearrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm.

Under den indledende samtale med ledelsen blev der drøftet forskellige forhold vedrørende arresthuset. Jeg har som udgangspunkt alene medtaget de forhold, som har givet mig anledning til bemærkninger. Herudover har jeg medtaget en beskrivelse af udvalgte bygningsmæssige forhold, jf. pkt. 2 nedenfor.

Talsmanden har efterfølgende fået et brev fra ombudsmanden som opfølgning på samtalen med ham. Arrestforvareren og arrestinspektøren har modtaget en kopi af brevet. Enkelte af de emner, som blev drøftet med talsmanden, er i øvrigt medtaget i rapporten, jf. pkt. 4 nedenfor.

I forbindelse med inspektionen modtog jeg rapportmateriale til gennemgang. Rapportmaterialet er kort omtalt nedenfor i pkt. 5, men er ikke gennemgået nærmere i denne rapport. Materialet vil i stedet indgå i en generel sag om observationscelleanbringelser i kriminalforsorgens institutioner.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Arresthuset i Rønne og Direktoratet for Kriminalforsorgen, for at myndighederne kunne få lejlighed til at komme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold, som rapporten måtte

give anledning til. Jeg har ikke modtaget nogen bemærkninger fra arresthuset og direktoratet.

2. Bygningsmæssige forhold mv.

Rapporten om inspektionen af Arresthuset i Rønne den 21. august 2000 indeholder i pkt. 2 en beskrivelse af de bygningsmæssige forhold mv., som de var dengang. Om ændringer siden da henvises til pkt. 2.1 nedenfor.

På grund af den omfattende ombygning og renovering af arresthuset i 2001 besigtigede ombudsmanden under inspektionen den 13. september 2012 størstedelen af arresthuset, herunder enkelte celler. Det er dog kun udvalgte bygningsmæssige forhold, der er medtaget i rapporten.

2.1. Ændringer siden sidst

Ud over den allerede nævnte ombygning og renovering af arresthuset i 2001 har arrestforvareren ved brev af 5. september 2012 oplyst om følgende foretagne ændringer i de bygningsmæssige forhold siden inspektionen i 2000:

I 2005 blev der etableret en etageadskillelse mellem stueplanet og 1. salen i celleafsnittet.

I 2007 blev gårdtursarealet overdækket med trådnet, ligesom murværket blev pudset op indvendigt og udvendigt. Belægningen, der tidligere bestod af brosten, blev samtidig erstattet med en asfaltbelægning.

Ombygningen af arresthuset i 2001 omtales nærmere i pkt. 2.4 nedenfor.

2.2. Projekter og planer

Arrestforvareren har i det ovennævnte brev af 5. september 2012 oplyst, at to indsatte arbejder med den løbende vedligeholdelse af opholdsrummene (cellerne). For tiden er de i gang med at male de opholdsrum, som ikke er i brug.

Under rundgangen i arresthuset blev det endvidere oplyst, at der er planer om at male murværket på gårdtursarealet, jf. nærmere pkt. 2.7 nedenfor.

2.3. Den generelle vedligeholdelsesstandard

Vedrørende den løbende vedligeholdelse henvises til pkt. 2.2 ovenfor.

Arrestforvareren har i det ovennævnte brev af 5. september 2012 i øvrigt oplyst, at arresthusets inventar er af ældre dato, men fremstår i pæn stand.

Under inspektionen besigtigede ombudsmanden som nævnt størstedelen af arresthuset, herunder enkelte celler. Vedligeholdelsesstandarderne var gode, og der var rent og ryddeligt i arresthuset. Arresthusets inventar er, som anført af arrestforvareren, af ældre dato, men fremstod generelt i pæn stand.

2.4. Ombygningen i 2001

Som tidligere nævnt blev der foretaget en større ombygning og renovering af arresthuset i 2001.

Arresthusets stueetage rummer inden for det sikrede område nu ni enmandsceller, hvoraf de seks har eget toilet. Disse seks celler er placeret i en ny tilbygning, hvor der også er etableret to baderum. Herudover er der inden for det sikrede område et toilet- og baderum, et vaskerum, et anretter-/tekøkken og et vagtkontor til personalet. Der er desuden adgang til gårdtursarealet. Uden for det sikrede område findes to værksteder (træ- og smedeværksted), personalerum, køkken, depot, lager mv.

På 1. sal er der nu ni enmandsceller, et toilet til de indsatte, et fritidsrum med bordtennisbord mv., et kondirum, et besøgslokale med tilhørende toilet, et lægelokale, et depot og et personalerum med tilhørende bad og toilet.

2.5. Besøgslokalet

Arresthusets besøgslokale med tilhørende toilet er som nævnt ovenfor placeret på 1. sal. Møblementet består bl.a. af en briks, et sofabord, en lænestol, et tv-møbel og et hjørne indrettet til børn. Bortset fra en opslagstavle med nogle tegninger på, er der ikke udsmykning på væggene.

Det tilhørende toilet er stort og lyst. Der er et skab på toilettet med kondomer, engangslagner mv.

Besøgslokalet fremstod pænt og rent, men møblementet var generelt lidt slidt. Derudover kunne man overveje at udsmykke væggene for at skabe en mere naturlig og venlig besøgsatmosfære.

2.6. Observationscelle

Arresthusets observationscelle er beliggende i stueetagen. I cellen er der en fastmonteret seng og et slagfast bord med stol. I cellens vindue er der frosted glas, som hindrer ind- og udsyn. Der er ventilation, radiator og brandmelder i loftet. Der er en dobbeltdør, og i den inderste dør er der et kighul.

Cellen fremstod under inspektionen pæn, ren og velholdt.

Under den indledende samtale med ledelsen blev det oplyst, at arresthusets observationscelle tillige bruges som sikringscelle. Dette skyldes, at der – særligt henset til transporttiden til sikringsceller i arresthuse på Sjælland – er behov for en sådan i arresthuset. Observationscellen har efter det oplyste været anvendt som sikringscelle tre gange inden for de seneste fem år.

Arrestinspektøren oplyste, at observationscellen angiveligt blev godkendt til brug som sikringscelle af Direktoratet for Kriminalforsorgen i 2000. Det har imidlertid ikke været muligt hverken for arresthuset eller direktoratet at finde den nævnte godkendelse. Arrestinspektøren oplyste endvidere, at der for tiden arbejdes på at skaffe det fornødne grundlag for at kunne anvende observationscellen som sikringscelle.

Reglerne om anbringelse i observationscelle findes i bekendtgørelse nr. 283 af 26. marts 2012 om udelukkelse af indsatte fra fælleskab, herunder anbringelse i observationscelle m.v., i fængsler og arresthuse (bekendtgørelse om udelukkelse fra fælleskab).

Reglerne om anbringelse i sikringscelle findes dels i § 66 i straffuldbyrdsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 15. maj 2012 om fuldbyrdelse af straf mv., dels i bekendtgørelse nr. 791 af 25. juni 2010 om anvendelse af sikringsmidler i fængsler og arresthuse.

Ombudsmanden påpegede under inspektionen vigtigheden af en hurtig afklaring vedrørende brugen af arresthusets observationscelle som sikringscelle. Dette skyldes, at der – som nævnt ovenfor – gælder forskellige regler for henholdsvis anbringelse i ob-

servationscelle og anbringelse i sikringscelle, herunder regler om tvangsfiksering, tilsyn, tilkaldelse af læge, indretning af cellen mv.

Jeg beder om at få oplyst, om der nu foreligger grundlag for også at kunne anvende arresthusets observationscelle som sikringscelle. Jeg beder endvidere om at få oplyst, hvad arresthuset/Direktoratet for Kriminalforsorgen gør for at opretholde det nødvendige skel mellem brug af cellen som henholdsvis observationscelle og sikringscelle. I den forbindelse henleder jeg specielt opmærksomheden på, at det i nogle tilfælde kan være nødvendigt at ændre en sikringscelleanbringelse til en observationscelleanbringelse og omvendt.

2.7. Gårdtursareal

Arresthusets gårdtursareal er opdelt i to gårde, hvoraf den ene er væsentligt større end den anden. I den store gård er opstillet tre bord/bænke-sæt, ligesom der normalt er opstillet to mindre fodboldmål. Disse var dog under inspektionen ved at blive repareret i smedeværkstedet.

Den store gård bruges som udgangspunkt til de indsatte, som ikke sidder i isolation. Disse indsatte har i henhold til arresthusets husorden adgang til gårdtursarealet mellem kl. 15.30 og 16.30 på hverdage og i to timer mellem kl. 13.00 og 17.00 i weekenden og på helligdage. Det blev under inspektionen oplyst, at man fra arresthusets side tilstræber, at også de indsatte, som sidder i isolation, kan benytte den store gård, hvilket så finder sted på et andet tidspunkt i løbet af dagen.

Som nævnt i pkt. 2.1 blev gårdtursarealet i 2007 overdækket med trådnet, ligesom murværket blev pudset op indvendigt og udvendigt. Belægningen, der tidligere bestod af brosten, blev samtidig erstattet med asfaltbelægning. Der er planer om at male murværket i en grå nuance.

Gårdtursarealet fremstod under inspektionen lyst, rent og ryddeligt. Ombudsmanden opfordrede til, at der – i hvert fald i den store gård – bliver opsat et halvtag, så det er muligt at søge læ for regn mv. Arrestforvareren erklærede sig enig i, at der kunne være behov for det.

3. Beskæftigelse

3.1. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Rønne

Der er som tidligere nævnt plads til 18 indsatte i Arresthuset i Rønne. På inspektionstidspunktet var der 13 indsatte, som var nogenlunde ligeligt fordelt mellem varetægts-arrestanter og afsonere. To indsatte – et ægtepar – sad efter eget ønske varetægts-fængslet i isolation på den samme celle.

Det blev under den indledende samtale med arresthusets ledelse oplyst, at der på inspektionstidspunktet ikke var indsatte beskæftiget med egentligt produktionsarbejde. Det er – bl.a. på baggrund af den finansielle krise og de særlige geografiske forhold – ikke muligt at tilbyde produktionsarbejde jævnt fordelt over hele året, men kun i perioder. Således havde arresthuset lige inden inspektionen modtaget zink til bearbejdning i smedeværkstedet, og arrestforvareren vurderede, at der ville være arbejde til to indsatte i ca. en måned.

Arresthuset beskæftiger selv to gangmænd, en vaskemand, en havemand og en køkkenhjælp. Derudover vedligeholdes arresthuset løbende af indsatte, jf. også pkt. 2.2 ovenfor. Hertil kommer undervisnings- og behandlingsforløb. Arresthuset forsøger således at kompensere for det manglende produktionsarbejde ved at finde meningsfuld beskæftigelse til så mange indsatte som muligt. En væsentlig ulempe – ud over at der ikke altid er beskæftigelse til samtlige indsatte – er, at lønnen for dette arbejde mv. betales af arresthusets eget budget.

Det blev fra såvel arrestforvarerens som arrestinspektørens side oplyst, at der naturligvis løbende er opmærksomhed på beskæftigelsessituationen og det manglende produktionsarbejde, herunder fra regionsværkmesterens side.

Ombudsmanden opfordrede under den afsluttende samtale med ledelsen til øget opmærksomhed på beskæftigelsessituationen, herunder navnlig med henblik på at skaffe produktionsarbejde.

3.2. Undervisning

De indsatte kan beskæftiges ved undervisning.

Det blev under inspektionen oplyst, at arresthuset er tildelt 300 undervisningstimer om året. Der er tilknyttet en skolelærer, som tilbyder undervisning i elementærfag, hvilket også fremgår af arresthusets husorden. Han har dog også været behjælpelig med opgaver mv. på HF-niveau til enkelte indsatte, der ønskede dette. Arrestforvareren oplyste, at behovet for undervisning skønnes dækket.

Arrestforvareren oplyste endvidere, at den tilknyttede skolelærer er meget opsøgende i sit arbejde. Han taler meget med de indsatte og bidrager derved til et godt socialt miljø i arresthuset.

Jeg har noteret mig, at behovet for undervisning i arresthuset skønnes dækket. Jeg går ud fra, at det gælder både i forhold til antallet af timer og de fag, der (kan) undervises i.

Arresthuset i Rønne tilbyder ikke undervisning på sikrede pc'er, hvilket skyldes, at der for tiden ikke er et egnet lokale hertil. Det blev imidlertid oplyst under inspektionen, at der er planer om etablering af sådan undervisning.

Arrestinspektøren oplyste, at der heller ikke tilbydes undervisning på sikrede pc'er i Arresthuset i Maribo og Arresthuset i Næstved, hvilket også skyldes mangel på egnede lokaler. Der er imidlertid også i disse arresthuse planer om etablering af sådan undervisning.

Jeg beder om at modtage oplysninger om, om der siden inspektionen er blevet etableret mulighed for undervisning på sikrede pc'er i Arresthuset i Rønne. Er dette ikke tilfældet, beder jeg om at få oplyst nærmere om planerne herfor.

3.3. Behandling

Arresthuset tilbyder misbrugsbehandling, som varetages af en misbrugsbehandler fra Bornholms Regionskommune, som er fast tilknyttet arresthuset. Behandling for alkoholisme varetages dog af en anden behandler.

Misbrugsbehandleren kommer to gange om ugen – tirsdag og torsdag. Om tirsdagen foregår behandlingen af de indsatte enkeltvis, mens der om torsdagen er gruppeundervisning. Normalt indgår de indsatte i et fastlagt otte-ugers program, men der er også mulighed for mere individuelle forløb, og misbrugsbehandleren afdækker et eventuelt behandlingsbehov i umiddelbar forlængelse af de indsattes ankomst til arresthuset.

Det var arrestforvarerens opfattelse, at misbrugsbehandlingen fungerer tilfredsstillende.

4. Samtale med talsmanden

Under ombudsmandens samtale med arresthusets talsmand blev følgende emner bl.a. drøftet:

4.1. Talsmandsordningen

Talsmanden oplyste, at der tidligere ikke har været en egentlig talsmandsordning i arresthuset, men at han ca. en måned inden inspektionen var blevet valgt som talsmand. Der havde indtil inspektionstidspunktet været afholdt et enkelt møde mellem talsmanden og arrestforvareren. Mødet blev afholdt den 10. september 2012.

Under den afsluttende samtale med arresthusets ledelse gjorde ombudsmanden opmærksom på, at arresthuset har en forpligtelse til at opfordre de indsatte til at vælge en talsmand og til lejlighedsvis at holde møder med talsmanden. Der skal gøres notat om de drøftelser, der finder sted på møderne. Ombudsmanden gjorde samtidig opmærksom på vigtigheden af en velfungerende talsmandsordning, herunder at det – særligt i et arresthus, hvor der er stor udskiftning – netop er vigtigt, at der bliver gjort notat om drøftelserne, og at der, når talsmanden forlader arresthuset, bliver udpeget en ny.

Ombudsmanden fik efter den afsluttende samtale udleveret en kopi af notatet om drøftelserne på talsmandsmødet den 10. september 2012.

Arresthusets husorden indeholder regler om talsmandsordningen. Reglerne omfatter alle de forhold, som der efter talsmandsbekendtgørelsens § 8 skal være fastsat regler om.

Jeg beder arresthuset om at oplyse, om talsmandsordningen fungerer tilfredsstillende, herunder hvordan det løbende talsmandsarbejde er planlagt.

4.2. Aflønning

Talsmanden oplyste, at der er problemer med aflønningen af de indsatte, som udfører arbejde uden for normal arbejdstid, idet der efter reglerne skal udbetales ulempetilæg, hvilket ikke sker. Det drejer sig om arresthusets to gangmænd og vaskemanden, som udfører arbejde om aftenen og i weekenden.

Talsmanden oplyste endvidere, at emnet blev drøftet på talsmandsmødet den 10. september 2012, og at ledelsen på mødet havde lovet at se på sagen. Dette bekræftede arrestforvareren under den afsluttende samtale.

Reglerne om aflønning af indsatte findes i bekendtgørelse nr. 282 af 26. marts 2012 om beskæftigelse m.v. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner (beskæftigelsesbekendtgørelsen). Bekendtgørelsens § 10 indeholder en bestemmelse om udbetaling af ulempetillæg.

Jeg beder arresthuset om at oplyse, hvad den nærmere undersøgelse af sagen har resulteret i.

4.3. Køleskabe

Talsmanden oplyste, at der er for lidt køleskabsplads, idet der kun er ét køleskab i arresthuset, som de indsatte må bruge. De indsatte vil gerne have køleskab på cellerne – alternativt et ekstra køleskab i tekøkkenet.

Arrestforvareren oplyste under den afsluttende samtale, at det på grund af elinstallationer i arresthuset ikke er muligt at opsætte køleskabe på cellerne. I stedet vil der blive indkøbt et stort køleskab mere til tekøkkenet.

5. Rapportmateriale

Ved inspektionens begyndelse bad ombudsmanden om at låne de sager, hvori arresthuset i perioden fra den 10. august 2011 til den 10. august 2012 (varslingstidspunktet) havde truffet afgørelse om anbringelse i observationscelle. For den samme periode bad ombudsmanden også om at låne arresthusets sager om magtanvendelse.

Hvis nogle af de nævnte sager havde været påklaget til Direktoratet for Kriminalforsorgen, bad ombudsmanden endvidere om kopi af direktoratets afgørelse i sagen.

Ombudsmanden modtog ved inspektionens afslutning to rapporter om observationscelleanbringelse. Ombudsmanden modtog ingen rapporter om magtanvendelse og jeg går derfor ud fra, at der ikke har været tilfælde af magtanvendelse i den pågældende periode.

Som også nævnt i pkt. 1, indeholder denne rapport ikke en gennemgang af det udleverede rapportmateriale; det vil i stedet blive gennemgået i en generel sag om observationscelleanbringelser i kriminalforsorgens institutioner.

Ombudsmanden modtog endvidere to rapporter om sikringscelleanbringelse, jf. også pkt. 2.6 ovenfor om arresthusets brug af observationscellen som sikringscelle. Jeg foretager mig ikke videre vedrørende disse.

Opfølgning

Jeg beder om, at arresthuset sender de oplysninger mv., som jeg har bedt om, tilbage gennem Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm og Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Rønne, Arrestinspektøren for Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm, Direktoratet for Kriminalforsorgen og de indsatte i arresthuset.

København, den 12-03-2013

Jørgen Steen Sørensen